

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Impedimentis Matrimonii, Usu Et Divortio

Bosco, Jean a

Lovanii, 1685

Concl. IV. Conjux sanus tenetur reddere leproso, etiam cum periculo
infectionis, si scienter cum eo contraxit, aliàs non.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73448)

CONCLUSIO IV.

Conjux sanus tenetur reddere leproso, etiam cum periculo infectionis, si scienter cum eo contraxit, aliàs non.

92. Lepra superveniens non dissolvit Matr.

An liberet à reddendo debito. Probatum quod non, ex c. 1. de Conjug. leproso.

93.

Item ex cap. 2. cod.

94. Objectio.

Scitis constat lepram supervenientem non dissolvere Matrimonium antea legitime contractum, neque impedire contrahendum, estò tribuat jus sponso sano dissolvendi sponsalia, ut patet ex juribus mox allegandis. Disputatur autem, an impediatur & dissolvatur effectum Matrimonii seu usum.

Quòd non, videtur probari ex jure Canonico tit. de Conjugio leproforum c. 1. quod est Alex. III. & ita sonat: Pervenit ad nos, quod cum hi, qui lepra morbum incurrun, de consuetudine generali à communione hominum separantur, nec uxores viros, nec viri uxores taliter agorantes, sequuntur. Quoniam igitur cum vir & uxor una caro sint, non debet alter sine altero esse diutius. Mandamus, quatenus ut uxoris viros, & viri uxores, qui lepra morbum incurrun, sequantur, & eis conjugali affectione ministrent, sollicitis exhortationibus inducere non postponas. Si verò ad hoc induci non poterint, eis arctius injungas, ut uterque altero vivente continentiam servet. Quòd si mandatum tuum servare contempserint, vinculo excommunicationis astringas.

Ubi Gloss. verb. Ministrent, interrogat: Nunquid in eodem lecto & domo morari debent? Respondet: Non debent ad lectum continuè compelli; sed sufficit leproso, quòd suo debito non fraudetur. Sed quare non compelluntur praevisè, 33. q. 5. c. 2. Respondeo: forte idèd, ne leprosi nimis improbi efficiantur in exactiōe sui juris: tamen si sani omninò recusarent, bene compellerentur, sed primò exhortandi sunt, ut hic dicit, ut in fine patet, & inf. cap. proximo in fine.

Hæc sunt verba cap. proximi: Quoniam nemini licet (excepta causa fornicationis) uxorem dimittere; constat, quòd sive mulier lepra percussa fuerit, sive alia gravi infirmitate detenta, non est à viro propterea separanda, vel etiam dimittenda. Leprosi autem, si continere nolunt, & aliquam quæ sibi nubere velit invenerint, liberum est eis ad Matrimonium convolare. Quòd si virum, sive uxorem, leprosum fieri contigerit, & infirmus à sano carnale debitum exigat, generali præcepto Apostoli, quòd exigitur est solvendum: cui præcepto nulla in hoc casu exceptio invenitur.

Et verò quòd illud præceptum generale Apostoli? Non aliud prorsus, quàm quòd habetur 1. Cor. 7. v. 3. Vxori vir debitum reddat; similiter autem & uxor viro. A quo si nulla in hoc casu invenitur exceptio, ut ait Pontifex Alex. III. ergò conjux sanus tenetur reddere debitum leproso, etiam cum periculo infectionis, tametsi ignoranter cum eo contraxerit, quòd est contra præsentem Conclusionem, Imò & opponitur

Conclusioni præcedenti; cum lepra sit notabile detrimentum propriæ incolumitatis, quin & prolis quæ nascitur leprosa.

Respondetur: nulla datur exceptio in hoc casu, qualis datur in casu fornicationis, quem ibi Pontifex excipit, ut patet ex verbis sup. relatis: nam propter fornicationem, secluso alio quocumque detrimento extrinseco, sive in bonis corporis, sive in fama, aut bonis fortunæ, potest conjux dimitti, & debitum ei negari. Non sic propter supervenientem lepram, sed insuper requiritur periculum imminens infectionis, & id sufficit ad negandum debitum & etiam cohabitationem.

Hæc est doctrina Doct. Seraph. Doct. Angelici & Doct. Subtilis. Primus scilicet D. Bonavent. 4. dist. 32. a. 2. q. 1. in corp. Dicendum, inquit, quòd quamvis lepra solvat sponsalia, tamen non potest solvere Matrimonium; & leprosus, & quia conjux est, habet jus potendi debitum, & reddendi; quia verò leprosus, debet extrà sanos habitare; ita dico, quòd muliere petente debitum, potest solvere, sed tamen non habet necesse cohabitare omninò. Vnde quòd dicitur, quòd viri uxores sequantur & ministrent, dicitur per modum admonitionis, non præcepti: nec cogi potest sanus ad aliud, quam ut reddat debitum infirmo, & hoc propter periculum fornicationis.

Ubi videtur negare obligationem reddendi extrà periculum fornicationis. Secundò explicat præfata jura de consilio, non de præcepto. Sed quamvis caput 1. sic posset intelligi; propter hæc verba: sollicitis exhortationibus inducere non postponas; equidem verba cap. 2. plus videntur importare, ibi: Generali præcepto Apostoli &c. Cumque illud præceptum obliget, etiam dum non est periculum fornicationis; arbitrò, tali quoque casu sanum posse cogi ad reddendum debitum, nisi aliquid aliud obstat.

Hinc D. Thomas ead. dist. q. un. art. 1. nulla facta mentione hujusmodi periculi, ait, Ad quartum dicendum, quòd lepra solvit sponsalia, sed non Matrimonium. Vnde uxor etiam viro leproso tenetur reddere debitum, non tamen tenetur ei cohabitare; quia non ita citò inficitur ex coitu, sicut ex frequenti cohabitatione; & quamvis proles generaretur infirma: tamen melius ei sic esse, quam penitus non esse.

Quòd ultimum etiam D. Bonav. sup. notat, dicens: Ad illud quòd objicitur de prole, dicendum, quòd secus est de menstruatis & leprosis. Nam menstruata alio tempore possunt bonam prolem procreare, sed leprosi non possunt. Nec omninò faciunt contra bonum prolis: quia, quantum in se est, libenter generarent sanum; at tamen proli generata melius est sic esse, quàm omninò non esse.

His consonat Doct. Subtilis Scotus sup. n. 6. Si objicitur (inquit) ergò leprosa non debet sanus reddere debitum; quia & est contra bonum prolis, quæ nascitur leprosa, & contra incolumitatem priam, quia posset ex tali actu incurere lepram; cuius tamen oppositum habetur extrà de Conjug. leproso, cap. 1. ubi habetur, Mandamus ut uxores viros &c.

95. Periculum infectionis excusat à cohabitatione, juxta D. Bonav.

96. Idem docet D. Thomas.

97. Periculum prolis non excusat à debito, ex Scoto, cap. 1. ubi habetur, Mandamus ut uxores viros &c.

& c.

& c. sequenti: Si virum vel uxorem &c.

Respondeo: quod licet conjugum leprosa, conjux sanus vel leprosus debeat reddere debitum secundum ista capita, tamen non sequitur, quod tempore menstruorum: quia ibi non est contra bonum prolis, quod procreetur leprosa: imò magis est contra bonum prolis, quod nunquam procreetur de ista matre, si propter lepram vitetur: hac autem etsi non procreabitur tempore menstruorum, procreabitur tamen postea tempore competentis: & tunc sana, nunc autem leprosa.

98. *Periculum propria infectionis excusat à diuturna cohabitatione, ex eod.* Si autem objicias de periculo lepræ in sano red-dente; posset dici, quod in illa conjunctione non est probabile, lepram incurri; sed diuturna cohabitatione non precipitur, quia ex illa potest sanus infici ab infirmo. Eisdem etiam, quod timeretur ex tali conjunctione infectio lepræ in sano reddente, saltem ex frequenti, quoties leprosa peteret. Dico, quod ad talem penam se obligavit in contractu Matrimonij. Unde & alicubi Sacerdotes expressè ad ostium Ecclesiæ expriment illud.

Si diuturna cohabitatione non precipitur, juxta Scotum, quia ex illa potest sanus infici ab infirmo; idem finem dubio diceret de copula, si iudicio Medicorum ex ea periculum redundaret. Ecce prima solutio objectionis.

99. *Intellige, nisi sciens contraxerit.* Altera est: Matrimonium inducere hanc obligationem, ac proinde esse onus ipsius contractus: unde Presbyteri in aliquibus locis antè fores Ecclesiæ id exponunt. Scio (inquit Hiquæus sup. n. 30.) in Hibernia id in usu fuisse, ut non solum conjuges admonerentur hujus obligationis, sed præterea transfiret in formam contractus, quæ fuit talis: *Accipio te in meum, & te in meam cum omnibus conditionibus sanitatis & infirmitatis.*

100. *Duplex casus, in quo non excusatur, ex Hiquæo.* Casus ergò potest intelligi, vel ut lepra præcesserit Matrimonium, & sciatur à sano; vel etiam, ut transit onus hoc explicitum in ipsam formam contractus, in casu quo eveniret; vel tertio, ut contractui tamquam inter sanos celebrato, non prævisa infirmitas sequeretur. In utroque casu priori tenetur conjux sanus reddere debitum; quia vitium rei patefactum cognovit, & ei per consensum liberum & absolutum adhæsit, permutans corpus sanum pro leproso.

Et idem dicendum in secundo casu, quando specificatur conditio in forma contractus, quæ æquè utrumque afficit, & quisque se etiam jure suo spoliatur in eventu quo accideret: nam licet in aliis infirmitatibus, quæ proximè tendunt ad mortem, & parvo tempore durant, fortè non liceret talis contractus, contra juris Divini vinculum fortius obligans ad vitæ conservationem; tamen in lepra & aliis diuturnis, ex quibus periculum evidens aut probabile vitæ non incurritur, hoc onus etiam in contractum & ejus formam transfere potest; aliàs certè non liceret sano Matrimonium contrahere cum leprosa, quam talem cognoscit, nisi juri suo cederet. Sic ille. Et merito.

101. *Potest quis licitè contrahere cum* Enimverò sanum posse contrahere cum leprosa, & per consequens licitè cedere jure suo, obligando se per hujusmodi contractum sciens

ter initum ad reddendum debitum, non obstante periculo infectionis, satis evidenter colligitur ex cap. 2. de Conjug. leprof. ibi: *Leprosi autem, si continere nolunt, & aliquam, quæ sibi nubere velit, invenerint, liberum est eis ad Matrimonium convolare.*

Igitur illa, quæ leproso nubere vult, & nubet, tenetur reddere; idè enim leprosus nubet, quia non vult continere. Vel ergò supponitur, non esse periculum infectionis; aut certè debere reddere, etiam cum hujusmodi periculo.

102. *Tenetur reddere debitum cum periculo infectionis. Sanchez.* Quæ est communis doctrina, eamque sequitur Sanchez l. 9. disp. 24. n. 22. dicens; *Quidam casus excipiendus est, in quo, quamvis probabile sit infectionis periculum, tenetur sanus leproso debitum reddere: is autem est quando lepra Matrimonium præcessit, nec ab altero conjugum ignorata fuit. Qui sciens & prudens ad id per Matrimonij contractum se astringit. Atque in cæteris etiam contractibus idem contingit; vitium enim rei si detegatur, non minus obligat, quam si vitio careret.*

Et n. 23. *Probatio;* Quamvis (inquit) sanus conjux non teneatur leproso debitum reddere cum periculo notabilis infectionis: at si non curans de propria infectione ex contagione lepræ aut morbi Gallici, utatur Matrimonio, cohabiteturque cum illo, opus meritorium exercet, si ex amore Matrimonij id efficiat. Quia in morbis diuturnis & quasi habitualibus, nec ad mortem tendentibus, præponderat conjugalis amor, & vitatio periculi incontinentiæ in utroque, aut saltem in altero conjugum, ferè semper contingens illi infectionis periculo. Secus est in morbis communibus, non ita diuturnis, ad mortemque tendentibus. Debet enim (inquit ille) mutuus amor, vitæque conjugalis conservari, atque periculum illud caveri, dilatà copulà brevi tempore, donec salus pristina conjugum restituitur: vel si tempus opportunum copulæ, nec nocens expectetur. Sic ille.

Itaque nimis durum videtur, obligare hominem ad conservandam propriam sanitatem cum perpetua abstinentià à copulà; secus ad tempus solum, quo transacto possit finè incommodo debitum reddere.

104. *Quid si lepra non fuerit prævisa, neque deducta in pactum. Hiquæus.* Sed nunquid, interrogat quispiam, quia homo potest cedere jure suo, quod habet ad conservandam propriam sanitatem, idè per nudum contractum Matrimonij censetur cedere aut cessisse in casu proposito; quando scilicet nec prævidetur lepra, neque deducta fuit in pactum? Major hic est difficultas (inquit Hiquæus sup. n. 31.) Doctor loquitur absolute: *Dico, quod ad talem penam se obligavit in contractu Matrimonij &c. Quod & tenet Bassolis q. un. a. 3. Guliel. Vorillon. q. un. a. 2.*

Hæc sententia satis patet ex textu c. 2. de Conjug. leprof. Loquimur autem in casu Matrimonij consummati, aut etiam rati, quando conjux sana non ingrederetur Religionem, aut leprosa suo juri non cederet. Dicit autem textus: *Quoniam nemini licet &c. Vide sup. Quamvis autem hæc verba ad cohabitationem referri*

commodè possint: tamen faciunt ad propositum: quia minus periculum est infectionis in redditione debiti, quam in cohabitatione: ergò si hæc nequit subtrahi ex causa lepræ, aut alterius morbi contagiosi, sine periculo mortis incurrendæ; neque etiam subtrahi potest debitum, & perinde Matrimonium ad utrumque obligat.

205. *Secunda probatio.*
Deinde: fortius obligat Matrimonii debitum, quam periculum infirmitatis, quæ ad mortem non ducit, qualis est lepra, nisi sit horribilis cum defluxione membrorum: ergò hoc periculum non obligat. Antecedens patet; quia licet Matrimonium sit institutum in officium naturæ, & non ut illam destruat; tamen usus Matrimonii tunc destruit, quando aliàs morbus de se inducit periculum mortis.

Tertia,
Præterea: illud non tollit redditionem justam debiti, quod non obligat ad aliud ex præcepto strictiori, contra quod fieret peccatum, cum transgressione ejus, reddendo debitum; sed potest sanus, si velit, contemnere periculum contagionis, reddendo debitum ex fine Matrimonii, & sine ullo peccato, ut docent Plures; ergò periculum hoc, quod non est mortis, sed infectionis, non tollit debitum usum Matrimonii.

106. *Lepra non inhabilitat ad Matr. neque ad finem ejus,*
Subsumptum patet; aliàs sanus, sciens lepram alterius, non posset contrahere cum ipsa Matrimonium licitè, non habens intentionem ingrediendi Religionem, aut non ingrediens post ratum: quod nullus dicit: lepra enim non inhabilitat ad Matrimonium, neque ad finem ejus, sive ut tendit ad prolem, sive etiam, ut est remedium concupiscentiæ: qui autem contrahit absque animo volendi Religionem, contrahit in ordine ad utrumque finem ex natura ipsius contractus, qui obligationem hanc inducit ad debitum: ergò citrà culpam innocentis, quando cessat ingressus Religionis, nequit contrahens esse liber à debito, non occurrente præcepto fortiori, quod nullum est in proposito: ac proinde potest uti jure suo in ordine ad utrumque finem; ideoque hic currit obligatio præcepti affirmativi, quod incurritur, quando actus est circumstantionatus; est autem circumstantionatus perfectè, quando alter non cedit jure suo, neque illud amittit ex propria culpa, aut ex ordinatione legis Superioris, neque occurrente præcepto fortius ligante, ut quando intervenit periculum infirmitatis inducentis ad mortem, aut periculum prolis, ac propterea refertur auctus ipse in finem, quem lege sortitur, nempe bonum prolis, & remedium concupiscentiæ: quàmvis enim infirmitas non diuturna hic & nunc pro aliquo tempore excusaret alterum à debito pro brevi tempore, donec cessaret periculum, quia in hoc non facit injuriam notabilem conjugii; tamen infirmitas diuturna, & quæ mortem non accelerat, non excusat à debito. Unde hæc sententia, etiam ex rationibus præmissis, satis videtur probabilis, & eam Doctor probabilem reddit, quàmvis priorem etiam sequatur. Hucusque Hiquæus.

107. *Hæc sententia est probabilis.*
Et statim subjungit: Tenendo etiam hanc

sententiam, idem dicendum erit de cohabitatione; quàmvis DD. pro prima sententia Doctoris allegati teneant idem, quod Doctor juxta illam asserit; nempe non obligari sanum ad cohabitationem, quæ est D. Thom. D. Bonav. & plurium aliorum, & frequentior; asserendo tamen, non obstante periculo infectionis, conjugem sanum ad debitum ex vi ipsius contractus obligari, idem dicendum esset quoad cohabitationem, scilicet teneri, ut Canones citati magis expriment. Sic ille.

Meo judicio satis bene: nam, juxta communem sententiam, ex contractu Matrimoniali non tantum oritur jus justitiæ ad copulam, sed etiam ad cohabitationem, & alia, quæ necessaria sunt ad congruam prolis generationem & educationem, ut infrà suo loco videbimus; si ergò infectio lepræ non excusat debitum, neque excusabit cohabitationem in eisdem circumstantiis.

Interim responderi potest ad argumentum secundæ sententiæ; in aliis contractibus frequentius aliquid esse licitum, quod tamen non sit debitum: v.g. ex contractu emptionis tenetur emptor solvere pretium; si tamen nequeat id facere absque dimissione status sui, excusatur; tametsi posset pati illam dimissionem sine omni peccato. Quia cum illa dimissio non fuerit prævisa, ut suppono, neque ipse suâ culpâ se reddiderit impotentem aliter solvendi, non censetur se voluisse obligare ad solutionem cum tanto sui detrimento; quàmvis alioqui, si voluisset, potuisset se obligare. Ergò similiter in nostro casu, estò sanus se potuisset obligare ad reddendum debitum cum periculo infectionis; equidem non censetur se obligasse, nisi dum sciens cum leproso contraxit, aut à Sacerdotibus vel ab ipsis conjugibus id fuit in contractu expressum.

Et secundum jam dicta explicari debet, quod ex D. Aug. lib. 1. de Serm. Domini in monte c. 32. refertur 32. q. 5. c. 18. *Si uxorem quis habeat sterilem, vel deformem corpore, sive debilem in membris, vel cæcam vel surdam, vel claudam, vel si quid aliud, sive morbis & doloribus, languoribusque confectam, & quidquid (exceptâ fornicatione) cogitari potest vehementer horribile, pro fide & societate sustineat.*

109. *Explicatur cap. 18. 32.*
Ubi Gloss. verb. Horribile, inquit: Arg. pro leprosis, quod non debent dimitti, ut ext. de Conjug. leprof. c. 1. Unde & Hugo dicit, quod debet maritum sequi mulier, & pro Hugone est arg. 13. q. 2. Unaqueque & ext. cod. Quoniam. Quod autem dicitur ext. cod. c. 1. quod non cogitur sequi, potest intelligi in eo casu, quando reliquus hoc non petit: nam si peteret, bene teneretur sequi, ut ext. cod. tit. Quoniam. Vel dic, quod illud non tenet, quod ibi dicitur; quia est contra præceptum Domini.

Sed pone, quod vir vult retinere apud se uxorem leprosam, nunquid potest? Videtur quod sic; quia uxor tenetur virum sequi, sed non è converso, ut 13. q. 2. Unaqueque. E contra videtur, quod vicini non tenentur pati illam esse inter eos, quia de jure debet removeri ab aliis, ut sup. dist. 6. Testamentum,

Idemque dicendum foret de cohabitatione, ex Hiquæo.

Auctor ap. probat.

108. *Resp. ad arg. secundæ sententiæ.*

109. *Explicatur cap. 18. 32.*

tum, & 33. q. 1. Hoc ipsum & ext. de Eccl. edif. c. 2. Et etiam de consuetudine, ut ext. eod. Quoniam. Ego credo, quod alter reliquum debeat taliter sequi, ut quandoque veniat ad ipsum, & quam cito solverit debitum, recedat, arg. § 4. dist. Si Servus, in fine.

110. Maior est obligatio reddendi debitum leproso, quam cohabitandi, ex Sanchez.

Et ego idem credo. Ratio patet ex dictis; scilicet, quod in illa solutione non sit probabile periculum infectionis; secus in continua cohabitatione. Et ideo (ut bene notat Sanchez sup. n. 30.) ubi sanus non tenetur cum leproso in eadem domo habitare, tenetur propè illam esse, tum ut tempore suo reddat debitum, tum ad alia obsequia, in quibus nullum est periculum, leproso exhibenda; ab his quippe nullatenus absolvitur, sicut bene absolvitur ex causa fornicationis. Et sic intelligi potest Aug. sup. Quidquid, excepta fornicatione, cogitari potest vehementer horribile, pro fide & societate sustineat; ea, inquam, omnia, in quibus non est periculum propriæ incolumitatis, quæ tamen in casu fornicationis minimè sustinenda sunt.

111. Solus horror absque periculo aliquando excusatur, ex eod.

Imò solum horrorem absque periculo infectionis quandoque excusare à redditione debiti, docet Sanchez sup. n. 21. Equidem, si tantus sit horror, ut nequidem physicè possit habere copulam, proculdubio excusatur, quia, ut habet Reg. 6. de Reg. juris in 6. Nemo potest ad impossibile obligari. Et l. 185. ff. eod. dicit: Impossibile nulla est obligatio.

Quantus debet esse iste horror, ex eod.

Sed quid si possit physicè copulari. Aliqui apud Sanchez sup. existimant, debere esse horrorem ingentissimum; ut si lepra esset leonina, ita ut membra computrescerent & deciderentur. Ego verò (inquit Sanchez) non ita rigidè cum conjugibus agendum existimo; sunt enim plerique ita ad nauseam propensi, ut ad instar mortis ab accessu ad conjugem leprosum abhorrent, cogereque illos ad copulam, esset difficillimum, ne moraliter impossibile dixerim; nec id ex eorum culpa, sed ex naturæ inditâ complexione proficiscitur. Quare licet censeam, horrorem solum communiter ac regulariter non excusare, contrarium tamen de huiusmodi horrore iudico. Quod significare videtur Card. c. 1. n. 3. de Conjug. leprof. ubi ait, non compelli conjugem ad debitum reddendum, quando ob lepram nimius horror insurgit. Hæc ille.

Card.

112. Facilius excusatur vir sanus à reddendo debito leproso, quam mulier sana à reddendo viro leproso, ex eod.

Et idem est iudicium de horrore ac periculo infectionis, proveniente ex morbo gallico, vel alio simili contagioso. Porrò quando adsit tantus horror, arbitrio ipsius conjugis decidendum erit; at verò periculum infectionis relinquatur consilio Medicorum, qui censent unanimiter, minùs imminere infectionem fœminæ ex congressu viri, quàm viro ex congressu fœminæ. Rationem vide apud Sanchez sup. n. 19. Atque adeò facilius excusatur vir à reddendo debito uxori leprosæ, quàm mulier à reddendo debito viro leproso.

ostenditur, id non esse

Nec inconveniens reputatur (inquit Sanchez) dari imparitatem in hoc evento, cum constat, Bosco de Matrim. Pas II.

pares esse conjuges quoad debitum conjugale: quoniam ea disparitas non ex Matrimonii contractu, sed ex causâ extrinseca, nimirum ex periculi inæqualitate, proficiscitur. Sicut conjux innocens non tenetur adultero reddere; adulter verò tenetur innocenti, oriturque disparitas hæc ex causâ Matrimonio extrinseca, nempe ex adulterio. Hæc ille.

Qui ibidem n. 20. notat; magnum infectionis periculum imminere viro, si ad uxorem à leproso cognitam accedat. Quare, inquit, seclusâ ratione adulterii, & quamvis ob illud nefas sit viro, debitum negare in aliquibus eventibus, ut si ipse adulter quoque sit: at sæpè fas erit ratione periculi infectionis. Ita Sanchez.

Cæterum quæ infectionis propriæ, eadem videtur ratio infectionis prolis, quando aliquot nasceretur sana, ut bene advertit Doct. Subtilis sup. n. 5. ibi: Consimiliter majori præcepto tenetur (conjux) non agere (id est, non reddere debitum) unde proles nascatur leprosa, quæ posset aliàs procreari sana, quàm pro uno satisfacere voluptati mulieris, pro quando ut in pluribus puer nascitur leprosus.

Ex quo infert Scotus ibi: Unde non sine causa in lege Mosaica accedens ad mulierem menstruatam debuit mori: nec mors infligebatur ibi, nisi pro peccato mortali & gravi: nec est probabile, quod in lege Evangelica, quæ est lex caritatis, sit minùs prohibendum ad menstruatam accedere. Sic ille. Nihilominus dico ego eritque

113. An sit eadem ratio infectionis propriæ, & prolis.

CONCLUSIO V.

Menstrua non reddunt copulam semper illicitam. Vt nec imprægnatio, vel lactatio.

Prima pars hujus Conclus. videri posset contra Scotum loco jamjam citato; ex eo quippe adducitur pro sententia dicente, culpam esse lethalem eo tempore debitum petere. Hanc opinionem (inquit Castro de Lege pœnali lib. 1. cap. fin.) tenent S. Tho. & S. Bonavent. & Alex. de Ales, & Doct. Subtilis Scotus.

114. Prima pars videtur esse contra Scotum.

Inter quos S. Tho. 4. dist. 32. q. un. a. 2. quæstiunc. 2. in corp. sic ait: Dicendum, quod accedere ad menstruatam, in lege prohibitum erat duplici ratione; tum propter immunditiam, tum propter nocumentum, quod in prole ex huiusmodi commistione frequenter sequebatur. Et quoad primum, præceptum erat ceremoniale; sed quantum ad secundum, erat morale, quia cum Matrimonium sit ad bonam prolis principaliter ordinatum, ordinatus est omnis Matrimonii usus, quo bonum prolis impenditur; & ideo hoc præceptum obligat etiam in nova lege propter secundam rationem, etsi non propter primam.

Itemque Thomam.

Fluxus tamen menstruorum potest esse naturalis & immaturalis. Naturalis quidem, quando scilicet

115. licet